

OPGAVER TIL ELEVER

UGESEX

2017

DIN KROP – DIT VALG – DIN RET

VEJEN MOD SEKSUELLE RETTIGHEDER

BESØG NATIONALMUSEET PÅ EGEN HÅND
7.-10. KLASSE

SEX
SAMFUND

INDHOLD

Introduktion til gruppearbejdet med "Din krop – dit valg – din ret: Vejen mod seksuelle rettigheder"	3
Sædelighedsfejden i 1800-tallet: Må mænd og kvinder have lige mange sexpartnere? Retten til ikke at blive diskrimineret på grund af køn og seksualitet	4
Prævention, ulovlige aborter og seksualoplysning Retten til at bestemme over egen krop	6
Tøjets længde: Passende eller upassende? Retten til at bestemme over eget køn og egen seksualitet	8
Slutshaming – før og nu? Retten til privatliv	10
Homoseksualitet og "Den Grimme Lov" Retten til at bestemme over eget køn og egen seksualitet	15

Uge Sex 2017 © Sex & Samfund, 2016

ISBN nr. 978-87-93406-86-5

Kopiering og print af dette materiale eller dele deraf er kun tilladt efter reglerne i gældende lov om ophavsret eller inden for rammerne af en aftale med Copydan.

Indhold: Mette Byriel-Thygesen, Nationalmuseet, og Jakob Skov Øllgård, Sex & Samfund

Ansvars- og ophavsretshavende redaktør: Marianne Lomholt

Fotos: Nationalmuseet, Københavns Kommune og Rigsarkivet (Københavns Kriminal og Politiret, Justitskontoret),

Death to Stock, Wikipedia, iStock

Layout: Edvard/Emil Grafisk Design

INTRODUKTION

Diskussionen om seksuelle rettigheder kan ses mange steder i historien.

Hvordan opfattede man for eksempel seksuelle lyster og drifter for 120 år siden? Hvordan var det at være homoseksuel i 1950'erne? Og hvilke holdninger havde man til, om man var udfordrende klædt eller ej i 1930'erne?

I udstillingen skal I beskæftige jer med forskellige opfattelser af seksualitet, skam og rettigheder i forskellige historiske perioder. På den måde kan I perspektivere den historiske udvikling til forskellige nutidige problematikker. Ved at dykke ned i seksualhistorien kan I finde forklaringer på, hvorfor vores syn på seksualitet, skam og rettigheder er, som det er i dag.

Opgaverne vil tage jer med rundt i udstillingen "Danmarkshistorier 1660-2000". Undervejs skal I undersøge, hvordan normer, synet på seksualitet

og seksuelle rettigheder har udviklet sig gennem historien, og også hvordan seksualitet og lyst ofte er blevet opfattet som noget skamfuldt og forkert. I den offentlige debat i slutningen af 1800-tallet, såvel som i dag, kunne man nemt få indtrykket af, at seksualitet var forbudt, forkert og skamfuldt.

Til hver opgave hører bestemte billeder eller genstande, der kan hjælpe med at sætte jer ind i den historiske sammenhæng og forstå, hvilke rettigheder der knytter sig til andre perioder, og koble de historiske begivenheder til nutidige debatter og problemstillinger.

Rigtig god fornøjelse!

SÆDELIGHEDSFEJDEN I 1800-TALLET: MÅ MÆND OG KVINDER HAVE LIGE MANGE SEXPARTNERE?

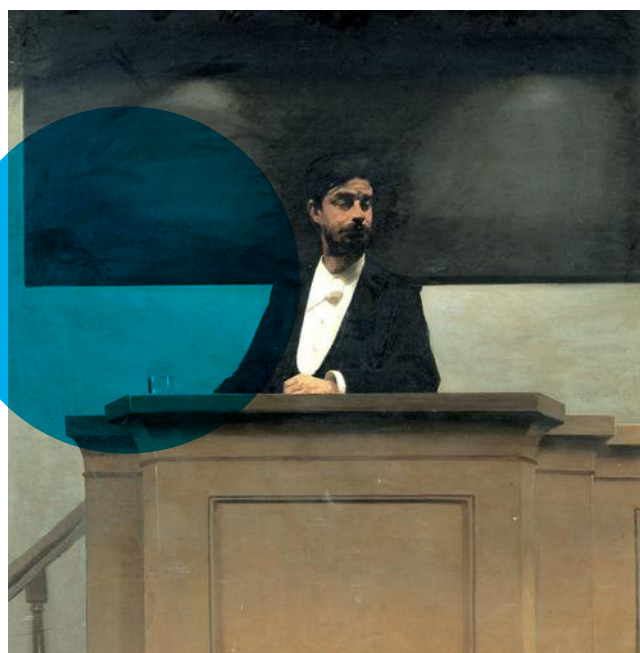
RET TEN TIL IKKE AT BLIVE DISKRIMINERET PÅ GRUND AF KØN OG SEKSUALITET

FIND ▾

Rum 234

I skal arbejde med følgende genstand: **Portrættet af Georg Brandes**

I slutningen af 1800-tallet blev kvinden frem for alt opfattet som et dydigt væsen, og den kvindelige seksuelle lyst var ikkeeksisterende. På dette tidspunkt havde de færreste kvinder adgang til uddannelse, karriere og en fri og selvstændig seksualitet. Ligeledes var det også en tid, hvor ingen kvinder havde stemmeret. Kvinder blev ikke anset som selvstændigt tænkende væsener. At vise interesse for sex var på ingen måde accepteret, og det forventedes, at kvinder opførte sig moralsk korrekt med hensyn til seksualitet. Det var ilde set, at kvinder havde været seksuelt sammen med mere end én mand, og at man fik børn uden for ægteskabet. Derfor skabte det et ramaskrig både med udgivelsen af Henrik Ibsens drama "Et Dukkehjem", hvor borgerskabskvinden Nora forlader sit ægteskab, og da Bjørnstjerne Bjørnsons drama "En Handske" udkom og kritiserede den ulighed, at mænd både havde adgang til sex før, i og uden for ægteskabet.

I borgerskabet var det derimod en almindelig opfattelse, at mænd havde visse seksuelle drifter, hvilket blandt andet medførte en lovmæssig accept af prostitution. Både gifte og ugifte mænd kunne besøge prostituerede kvinder, som typisk var fra de lavere samfundsklasser. Borgerskabskvinderne var selv forargede over løsgtige kvinder, men de samme kvinder så samtidig igennem fingre med mændenes besøg hos prostituerede. Disse forhold blev heftigt diskuteret under den såkaldte "sædelighedsfejde". Fejden var et opgør med eksisterende samfundsnormer og havde forfatteren Georg Brandes i spidsen. Debatten førte til diskussioner om moral, kønsroller og ikke mindst kvinden som et seksuelt væsen på linje med manden. Georg Brandes var fortaler for en generel seksuel frigørelse for begge køn – også uden for ægteskabets rammer. Dansk Kvindesamfund, der blev oprettet i 1871, gik ind i debatten og

modsatte sig denne frie tilgang til seksuallivet. Sex uden for ægteskabet var fra deres synspunkt en synd, og kvindesamfundet slog i stedet ned på den dobbeltmoral, der lå i mandens seksuelle aktiviteter uden for ægteskabet. Georg Brandes mente, at: "Det er umuligt at kue kønsdriften uden at forkrøble mennesket". Det var derfor noget af et nederlag for ham, da mange kvinder ikke var enige. For kvinderne ønskede ikke retten til frit at dyrke deres seksualitet, men derimod at al seksuel aktivitet uden for ægteskabet ophørte. Der var (dengang) tydeligvis forskel på opfattelsen af mænd og kvinders adgang til seksualitet og behov for seksuel tilfredsstillelse, og dette satte Brandes spørgsmålstejn ved.

SÆDELIGHEDSFEJDEN I 1800-TALLET: MÅ MÆND OG KVINDER HAVE LIGE MANGE SEXPARTNERE? FORTSAT

RET TEN TIL IKKE AT BLIVE DISKRIMINERET PÅ GRUND AF KØN OG SEKSUALITET

SPØRGSMÅL OG OPGAVER PÅ MUSEET:

- I 1800-tallet var det normen, at kvinder var dydige og ikke seksuelle væsner. Hvilke normer tror I, der gjaldt for mændene? Brug udstillingen til at finde svar.
- I sædelighedsfejden diskuterede man mænd og kvinders seksualitet. Man mente, at manden havde en større seksualdrift end kvinden. Er der i dag forskel på, hvordan kvinder og mænds seksualitet generelt bliver opfattet? Kom gerne med flere eksempler.
- Tænk for eksempel på, om der i dag tales anderledes om mænd eller kvinder, når de har flere eller mange seksuelle partnere?
- I 1800-tallet var der samfundsbestemte normer og idealer for kvinder og mænd, som beskrevet i teksten ovenfor. Dengang var der andre forventninger til kvinder og mænds opførsel, end vi har i dag. Dette betød blandt andet, at kvinder ikke havde stemmeret, og det hørte til sjældenhederne, at kvinder fik en uddannelse. I rummet i udstillingen kan I se en platte, hvor kvinder takker de mænd, der gav dem stemmeret i 1915, og en kvindelig studentehue fra 1919. På hvilke områder er der i dag ligestilling? På hvilke områder er der i dag ikke ligestilling?

INSPIRATION TIL VIDERE ARBEJDE PÅ SKOLEN

Øvelse

Interview hinanden om synet på kvinder og mænds seksuelle lyster/seksualdrift – et minut til hver!

I skal nu forestille jer, at I skal spille en person, som levede i 1800-tallet. Man kunne for eksempel spørge:

- Hvilke forestillinger kunne der være for, at mænd dengang skulle være i besiddelse af en større seksualdrift end kvinder?
- Dansk Kvindesamfund var uenige med Georg Brandes og ville gerne tale om, at både mænd og kvinder skulle være seksuelt afholdende før ægteskabet og være tro under ægteskabet. Hvilke argumenter tror I, at Dansk Kvindesamfund og Georg Brandes brugte i debatten?

PRÆVENTION, ULOVLIGE ABORTER OG SEKSUALOPLYSNING

RET TEN TIL AT BESTEMME OVER EGEN KROP

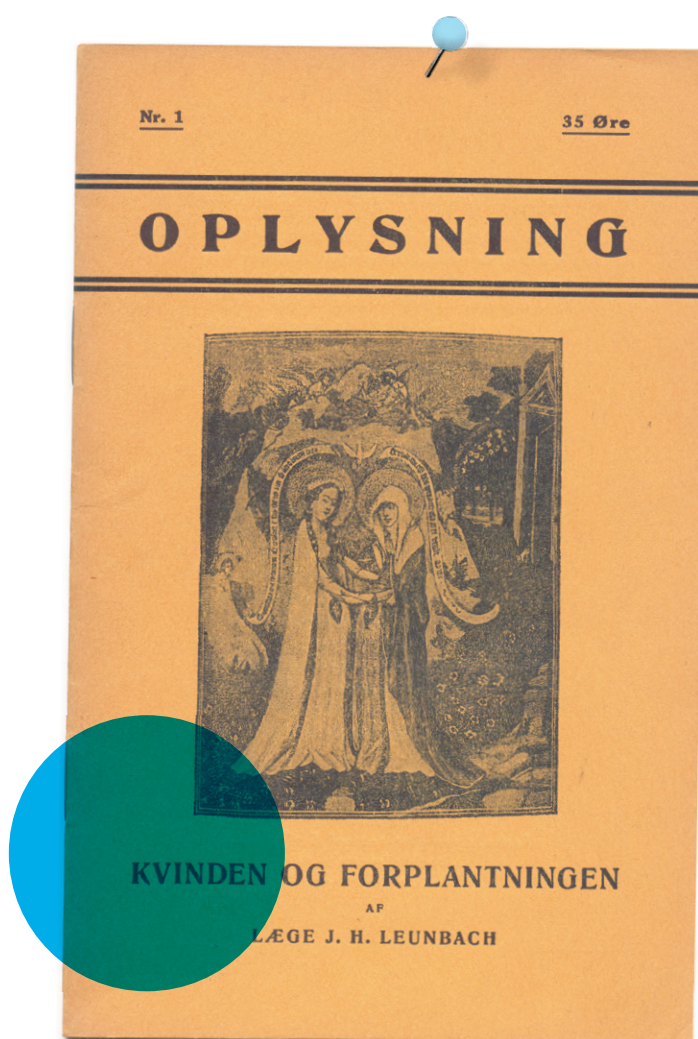
FIND ▾

Rum 235

Find pamfletter om seksualoplysning og "Frivilligt Moderskab"

Som følge af industrialiseringen og urbaniseringen i begyndelsen af det 20. århundrede fik flere mænd arbejde uden for hjemmet. Kvinderne i arbejderklassen fik derfor en endnu større rolle end hidtil i forbindelse med opdragelse af børnene og blev ofte hovedansvarlige for familiens økonomi. Dertil hørte, at urbaniseringen, hvor flere mennesker flyttede til byerne, betød, at der var større kamp om boligerne i byerne, og at rigtig mange mennesker boede i små lejligheder. Kvinderne blev derfor mere opmærksomme på fordelene ved at få færre børn. I 1920'erne udgav forfatteren og kvinderettighedsforkæmperen Thit Jensen pjecen "Frivilligt Moderskab". Thit Jensen var selv det fjerde barn af en søskendeflok på 12, og hun havde set resultatet af det voldsomme fysiske pres, som graviditet og fødsler lægger på kvinden, hos sin egen mor. Det var derfor af sundhedsmæssige, men også samfundsmæssige årsager, at Thit Jensen talte for det frivillige moderskab. Thit Jensen argumenterede stærkt for retten til prævention – et emne, man på den tid ikke talte offentligt om. I 1924 stiftede hun sammen med lægen Jonathan Leunbach Foreningen for Seksuel Oplysning.

Jonathan Leunbach var læge og arbejdede for at hjælpe fattige og socialt dårligt stillede kvinder ved at oplyse om børnebegrensning. Han udførte også illegale aborter, hvilket han blev dømt for og kom i fængsel. Tabuet omkring prævention og den mangelfulde seksualoplysning i skolerne gjorde, at rigtig mange helt unge mennesker kom galt af sted. Abort var ulovligt, men mange valgte at få foretaget en illegal abort. Dette var dog ikke helt ufarligt, da omkring 10 procent blev sterile af det. Illegale aborter blev nemlig ofte foretaget under uhygiejniske forhold og af folk uden den rette uddannelse – de såkaldte kvaksalvere. Man kunne også selv forsøge at fremprovokere abort blandt andet ved at stikke sig i underlivet med strikkepinde eller falde ned af trapper.

PRÆVENTION, ULOVLIGE ABORTER OG SEKSUALOPLYSNING FORTSAT

RET TEN TIL AT BESTEMME OVER EGEN KROP

SPØRGSMÅL TIL DISKUSSION I GRUPPEN PÅ MUSEET:

- Både Thit Jensen og Jonathan Leunbach talte offentligt om seksualitet og prævention på et tidspunkt, hvor det ikke var velset at tale om. Er der i dag stadig tabuer omkring seksualitet, man ikke taler offentligt om?
- Det var først i 1970, at seksualoplysning blev obligatorisk i landets skoler. Hvordan tror I, man fik sin viden, før seksualundervisningen kom på skoleskemaet?
- I dag har vi mange muligheder i forhold til prævention. Har mænd og kvinder det samme ansvar for at bruge prævention? Hvorfor/hvorfor ikke?

Øvelse

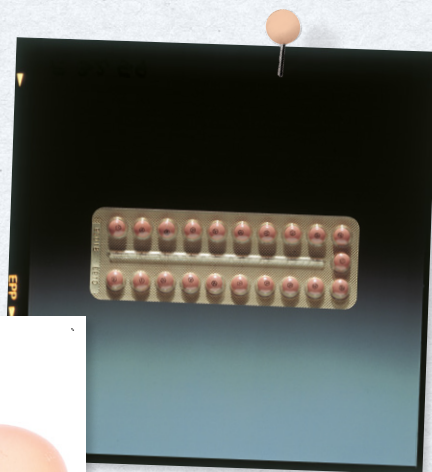
Her ses en reklame fra Københavns Kommune fra 2015, hvor man opfordrer mænd og kvinder til at få børn tidligere og få flere børn. Er der forskel på, hvordan reklamens budskab henvender sig til henholdsvis mænd og kvinder? Er det i dag et samfundsansvar at sikre, at borgere får børn? Hvilke argumenter er der for og imod at få flere børn og få dem tidligere i livet set fra et samfundsmæssigt perspektiv?

INSPIRATION TIL VIDERE ARBEJDE PÅ SKOLEN

Øvelse

Lav et udkast til jeres egen historiske reklame eller oplysningskampagne for børnebegrensning eller en bestemt præventionsform.

Hvis man for eksempel skulle lave en reklame for prævention i 1950'erne, hvordan tror I så den ville se ud? Brug gerne plakaten for fortrydelsespillen i rum 237 ved udstillingens slutning som inspiration for jeres egen oplysningskampagne eller reklame. Find gerne inspiration, og tag billeder af udstillingens genstande.

TØJETS LÆNGDE: PASSENDE ELLER UPASSENDE?

RET TEN TIL AT BESTEMME OVER EGET KØN OG EGEN SEKSUALITET

FIND ▾

Rum 235

Genstand: **Kjolen i montren er et eksempel på det nye kjolesnit i 1930'erne**

KVINDENS VOVEDE KJOLE I 1930'ERNE:

Må man gå klædt, som man vil, eller skal man tænke sig om?

1930'ernes kjolesnit satte nye standarder for, hvor meget hud en kvinde kunne vise offentligt. Stoffet til tidens festkjoler blev klippet på skrå, så kjolen ville sidde helt tæt ind til kroppen og tydeligt vise kvindens kropsform. Kjolen kunne dermed udtrykke kvindens selvstændighed – en frigørelse fra de snævre korsetter fra starten af 1900-tallet. Andre så udviklingen i kvindedragten som et tegn på, at kvinden stadig lå under for mandens ønsker og drifter. Afsøringen af bar hud ville efter tidens standarder blive vurderet som at gå mere eller mindre udfordrende klædt.

Diskussionen fortsætter i dag, hvor det at klæde sig udfordrende eller sexet bliver diskuteret som enten udtryk for frigjorthed eller det modsatte. Et aktuelt eksempel er burkinien, der

VIDSTE DU, AT

- i perioden 1880-1900 var det højeste mode at anvende korsetter? En talje på 58,4 cm var "acceptabelt", mens 40,6-45,7 cm blev set som det eftertragtede ideal.
- i 1880'erne kom der advarsler fra læger, der anså det for særlig farligt for kvinder at dyrke idræt og cykling. Lægerne mente, de indre organer kunne blive beskadiget og dermed gøre det sværere for kvinden at få børn.
- i 1970'erne brugte kvindegrupper bh'en i forbindelse med politiske aktioner, blandt andet i København i 1970, hvor rødstrømperne i en demonstration gik ned gennem Strøget iført bh'er uden på blusen. Kvinderne ville sætte fokus på samfundets seksualiserede kvindeideal. Bh'en blev set som mændenes seksualisering af kvindekroppen og kun skabt for deres nydelse. Efter demonstrationen smed kvinderne bh'erne i en affaldssæk for at symbolisere, at de tog afstand fra opfattelsen af kvinder som sexobjekter. I kan se en plakat fra 1970'ernes kvindekamp i montren om 1970'erne i rum 237. Længere henne i rum 237 kan I også se et af sangerinden Anne Linnetts vovede kostumer fra 1980'erne.

TØJETS LÆNGDE: PASSENDE ELLER UPASSENDE? FORTSAT

RETTE TIL AT BESTEMME OVER EGET KØN OG EGEN SEKSUALITET

både ses som frigørende for muslimske kvinder, men med sin tildækkethed også i dele af den vestlige verden kan ses som tegn på religionens undertrykkelse af kvinder. I det rum, I befinder jer i, findes der eksempler på udbadedragter til mænd og kvinder fra 1930'erne i montren om fritid og friluftsliv. Læg mærke til, at lårene også er dækkede på kvindens badedragt. Et andet nutidigt eksempel, der også kan vække forargelse, er, når man kan se unges underbukser i hængerøvsbukser.

INSPIRATION TIL VIDERE ARBEJDE PÅ SKOLEN

- Lav en tidslinje over seksuelle rettigheders udvikling gennem historien til i dag

Dokumentér gerne med billeder fra udstillingen. I kan lave en historisk tidslinje, som for eksempel kan starte med sædelighedsfejden i slutningen af 1800-tallet og frem til i dag. Lav forskellige nedslag, såsom hvilket år p-pillen blev frigivet i Danmark, hvornår det første homoseksuelle registrerede partnerskab fandt sted med mere. Find selv på flere nedslag.

Find gerne inspiration på Rigsarkivets hjemmeside i den digitale tidslinje "Farlig seksualitet 1700-2000". Her kan man også opbygge sin egen tidslinje.

Link til den digitale tidslinje "Farlig seksualitet":
www.sa.dk/undervisning-forskning/grundskolen/farlig-seksualitet-1700-2000-tidslinje-folkeskolen

SPØRGSMÅL TIL DISKUSSION I GRUPPEN PÅ MUSEET:

- Hvad tror I, der skete i 1930'erne, hvis man som kvinde eller mand ikke holdt sig til samfundets normer, hvad angik påklædning? Hvorfor var samfundets normer så konservative i forhold til, hvor meget hud man måtte vise?
- I 1970'erne demonstrerede kvinderne for at gøre opmærksom på uligheden i samfundet. Hvad vil/kan I gøre i dag for at vise jeres utilfredshed?

En undersøgelse fra analysebureauet YouGov* fra 2013 viser, at 15 procent siger, de er "enige", og tre procent er " helt enige" i, at "kvinder, der går udfordrende klædt eller opfører sig flirtende, selv har en del af ansvaret, hvis de bliver seksuelt forulempet". Yderligere 16 procent svarer, at de hverken er enige eller uenige. Hvorfor tror I, at nogen mener, at det er ens eget ansvar, at man bliver seksuelt forulempet, når man går udfordrende klædt eller optræder flirtende? (Husk retten til at altid at kunne sige nej).

* Undersøgelsen er baseret på interview med 1.009 repræsentativt udvalgte personer i alderen 18-74 år fra YouGov Panelet i perioden 11.-13. januar 2013. Kilde: YouGov for Metroxpress.

SLUTSHAMING – FØR OG NU?

RETTE TIL PRIVATLIV

FIND ▾

Rum 237

Se montren med filmplakater og idoldyrkelse

I tiden efter anden verdenskrig oplevede Danmark en stigende amerikanisering, blandt andet som følge af den økonomiske Marshall-hjælp fra USA. Dette førte til idéen om teenageår – en periode mellem barn og voksen, der markerede de unge som en selvstændig gruppe i samfundet. De unge ville gøre op med den måde, familien indrettede sig på, og de ville væk fra forældrenes regler. Dette betød et friere ungdomsliv med dertilhørende seksuel aktivitet. Blandt andet derfor kaldte man teenagegenerationen for "Den farlige ungdom".

Hvad der især var forargende for de voksne ved den nye generation, var, at forholdet mellem kønnene var mere afslappet, end det havde været tidligere. Til asfaltballerne og på kaffebarerne kunne drenge og piger nu mødes i deres fritid og være sammen på en langt friere måde end førhen, hvor lærere og forældre holdt opsyn med, at kønnene var adskilt størstedelen af tiden. For de unge mænds vedkommende var den ældre generation bange for, at de ville "komme ud i noget snavs", det vil sige blive kriminelle og spilde deres ungdomsår i fængsel eller på et drengehjem. For pigerne var konsekvenserne om muligt endnu mere alvorlige. Sex før ægteskabet var ikke accepteret i 1950'erne, og man blev betragtet som værende billig, hvis man gik med drenge, før man var forlovet. I 1950'erne

SLUTSHAMING – FØR OG NU? FORTSAT

RETTE TIL PRIVATLIV

var der hverken p-piller eller fri abort, så mulighederne for at beskytte sig mod graviditet var temmelig begrænsede. En del piger blev alligevel gravide uden for ægteskab, hvilket var et meget stort tabu og indebar, at kvinderne blev opfattet som løse på tråden eller kaldt "et forsuttet bolsje". Kvinder, der fik illegale aborter eller fødte børn uden for ægteskabet, blev opfattet som værende mindre attraktive at gifte sig med. De havde jo vist tegn på seksuel lyst ved ikke at kunne vente med sex, til efter de var blevet gift. At unge mænd derimod fik prøvet sig selv af seksuelt var en klar selvfølge og ikke noget, man stillede spørgsmålstegn ved.

HVAD ER ET ASFALTBAL?

Et asfaltbal er en fest med udendørs dans på gaden – deraf navnet asfaltbal. Festerne var særligt populære blandt unge i 1950'erne.

ANTAL SEXPARTNERE

En undersøgelse fra analysebureauet YouGov* viser, at kvinder har en tendens til at underdrive, når de skal fortælle, hvor mange de har været i seng med. Modsat overdriber mange mænd i forhold til antallet af sexpartnere. Hvorfor tror I, at det er sådan i dag?

* Undersøgelsen er baseret på interview med 1.011 repræsentativt udvalgte personer i alderen 18-74 år i perioden 6.-8. august 2016. Stikprøven er repræsentativ på køn, alder, geografi, samt stemmeafgivning ved valget den 18. juni 2015. Kilde: YouGov for Metroxpress.

SPØRGSMÅL TIL DISKUSSION I GRUPPEN PÅ MUSEET:

- Se på filmplakaten for "Farlig ungdom". Hvilket indtryk synes I, den giver af datidens unge?
- Er der i dag stor forskel på jeres generation og jeres forældres?
- Er der områder, hvor voksne ser på unge med skepsis og forargelse?
- Hvad med jeres forældre og jeres bedsteforældre?
- Hvilke ting tror I, de var uenige om, da jeres forældre var unge? Giv konkrete eksempler.

SLUTSHAMING – FØR OG NU? FORTSAT

RETTE TIL PRIVATLIV

"Tyskertøser" under anden verdenskrig

I løbet af maj 1945 blev tusindvis af såkaldte "tyskertøser" udstillet og deres handlinger gjort til offentligt skamme. I dag regner man med, der var ca. 50.000 såkaldte "tyskertøser" under krigen. Disse piger havde haft et forhold til tyske soldater. Tusindvis af danskere jublede over befrielsen, men "tyskertøserne" passede ikke ind i fortællingen om Danmark som modstandsland. Danske kvinder, der havde indgået et forhold med tyske soldater under krigen, måtte under besættelsen og i særdeleshed efter befrielsen se sig forfulgt og lagt for had. Det blev set som landsforræderi at indgå i et forhold til tyskerne, og straffen var chikane og social isolation. Der blev spredt lister over kvinderne, og rygter om et forhold til en tysk soldat kunne føre til offentlig afstraffelse. "Tyskertøserne" overtrådte ingen love i deres forhold til tyske soldater, det var ikke ulovligt at indlede et forhold til en tysk soldat, og derfor kunne de ikke officielt straffes. Når pigerne alligevel blev hængt ud, skete det som resultat af befolkningens moralske fordømmelse af kvinderne. Efter

befrielsen blev der gennemført en meningsmåling, hvor 1 procent af befolkningen ønskede disse kvinder henrettet, mens en femtedel ønskede dem fængslet. Mellem en sjettedel og en syvendedel ønskede, at kvinderne blev mærket eller boycottet.

Samfundets behandling af pigerne og deres børn var derved præget af stor afstandtagen efter krigen. At pigerne havde haft et forhold til fjenden var i befolkningens øjne meget forkert, og noget der skulle hævnnes. Nogle steder blev de ført gennem byen på ladet af en lastbil, så alle kunne se, hvem de var. Man kunne risikere at blive klippet skaldet og blive ført afklædt gennem byens gader og spyttet på. Om halsen blev nogle kvinder iført et skilt, hvor der stod "Feltmadras". Der blev også offentliggjort lister med navnene på pigerne. Pigerne blev altså på mange forskellige måder ydmyget i offentligheden – med en moderne betegnelse kan man sige, at de blev "slutshamet".

SLUTSHAMING – FØR OG NU? FORTSAT

RETTE TIL PRIVATLIV

SPØRGSMÅL TIL DISKUSSION I GRUPPEN PÅ MUSEET:

- Hvorfor tror I, man dømte pigerne så hårdt? Hvilke konsekvenser, tror I, det fik for "tyskertøsernes" liv, at de blev udstillet og hånet offentligt? Bruger man stadig udtrykket "feltmadras"?
- Der blev i tiden efter besættelsen uddelt lister med "tyskertøsernes" navne. I dag kan man på nettet finde nøgenbilleder, der er blevet delt ufrivilligt med navne, adresser og Facebook-profiler. Kan man i dag tale om, at seksualiteten hører til i privatlivet, eller er den blevet mere offentlig?
- Hvad sker der for eksempel, når private billeder bliver offentliggjort mod folks vilje? For eksempel: sociale konsekvenser, psykiske konsekvenser eller retslige konsekvenser.

- Hvorfor anses nogle billeder som farlige og forkerte?
- Hvorfor offentliggør man navne sammen med den ufrivillige billeddeling? -
- Hvad gør det ved personerne, der ufrivilligt udstilles på nettet, at deres navne, adresser og Facebook-profiler bliver offentliggjort?
- Man taler i dag blandt andet om begrebet slutshaming, når piger eller drenge, der har fået delt deres private billeder uden at have givet lov, bliver bebrejdet, at de selv er i skyld i det, fordi de bare kunne lade være med at få taget billederne eller sende dem til en betroet person først.
- Hvilke handlinger kan føre til sladder og rygter?
- Hvorfor tror I oftere, det er piger og ikke fyre, der oplever at blive udsat for ufrivillig billeddeling? Kan drenge/mænd ikke også blive udsat for at få delt private billeder, uden de har givet tilsagn?
- Hvad kan man selv gøre for at undgå ufrivillig billeddeling på for eksempel de sociale medier?
- Mener I, der bør være grænser for, hvilke billeder man lægger op af sig selv? Hvis ja – diskutér gerne, hvor, I mener, grænsen går for, hvad man kan lægge op på sociale medier. Der er også eksempler på billeder af meget trænede fitnesskroppe på sociale medier. Hvordan skaber de billeder, vi deler af os selv, et bestemt image? Hvordan kan man påtage sig forskellige identiteter, når man fremstiller sig selv på sociale medier?

HVAD ER EN "TYSKERTØS"?

"Tyskertøs" er et nedsættende ord brugt om danske piger, der havde et forhold til en tysk soldat under anden verdenskrig. Pigerne blev udsat for en voldsom hetz af andre danskere, som anså dem for forrædere. Pigerne blev også kaldt for "feltmadras", "tyskerluder" og "syfilishoppe".

SLUTSHAMING – FØR OG NU? FORTSAT

RETTE TIL PRIVATLIV

SLUTSHAMING – UDSKAMNING AF MENNESKER PÅ GRUND AF DERES SEKSUELLE FREMTONING ELLER ADFÆRD

"Slutshaming" er en engelsk betegnelse for en proces, hvor mennesker – og ofte kvinder – bliver udstillet og stigmatiseret, fordi de ikke lever op til eller følger samfundets normer for seksualitet. Ordet "slut" betyder på dansk "tøjte" eller "billig tøs". Et tilsvarende begreb for mænd er "slut male", der kan oversættes til "horekarl" eller "fuckbois". Der findes flere historiske eksempler på, at både kvinder og mænd er blevet udstillet på grund af deres seksuelle fremtoning og adfærd og udsat for offentlig ydmygelse, forfølgelse og/eller straf. Det gælder for eksempel prostituerede, homoseksuelle, pædofile og prostitutionskunder. "Slutshaming" er således ikke noget nyt fænomen og diskuteres i dag særligt i debatter om deling af billeder, uden man har givet lov, og om seksuelle overgreb og voldtægt.

SLUTWALK – EN MARCH FOR RETTEN TIL VFRIHED OG MAGT OVER EGEN KROP

"Slutwalk" er en international bevægelse, der hvert år marcherer for at fejre den seksuelle frihed og retten til at bestemme over ens egen krop. Marchen er også en protest mod, at samfundet forklarer og undskylder seksuelle overgreb og voldtægter ud fra kvinders – eller mænds og transkønnedes – seksuelle fremtoning eller adfærd. For eksempel at kvinder selv inviterer til seksuelle overgreb, når de har en kort kjole eller en nedringet bluse på. Eller hvis de har kysset med flere eller danset på en sexet måde til en fest. De årlige slutwalks startede i Canada i 2011, efter at en politibetjent udtalte, at kvinder skulle undgå at klæde sig som "sluts" (billige tøs). De årlige slutwalks er også blevet afholdt i Danmark i de senere år.

INSPIRATION TIL DET VIDERE ARBEJDE PÅ SKOLEN

Lav et sæt fælles aftaler for god stil og retningslinjer på sociale medier.

Diskutér blandt andet disse spørgsmål

- Hvilken type billeder synes I, det er ok at uploade på sociale medier som fx Facebook, Instagram, Tumblr og Snapchat?
- Hvorfor tror I, at der er forskel på, hvad unge synes, der er ok at uploade af billeder på de sociale medier?
- Hvornår skal man have andres tilladelse til at lægge billeder op? Hvornår skal man spørge om lov?
- Må man altid kunne bede om at få billeder fjernet? Hvad kan man gøre, hvis nogen deler ens billeder,

- uden at man har givet lov til det?
- Hvad kan man gøre ved de udfordringer, der er ved ulovlig billeddeling?
- Hvad siger lovgivningen om billeddeling?
- Hvad kan man gøre, hvis nogen deler ens billeder, uden at man har givet lov til det? Hvor kan man som ung gå hen for at få hjælp?

Efterfølgende kan aftalerne hænges op i klasseværelset.

HOMOSEKSUALITET OG "DEN GRIMME LOV"

RETTE TIL AT BESTEMME OVER EGET KØN OG EGEN SEKSUALITET

Rum 237

I er stadig i rum 237

Efter anden verdenskrig var kernefamilien den mest almindelige familieform og satte dermed normen for, hvordan de fleste danskere levede. Derfor blev homoseksualitet anset som unormalt og udgjorde en trussel mod forplantningen og samfundsordenen. Dertil kommer, at homoseksualitet blev set som en psykisk lidelse. Unge mænd kunne pådrage sig denne lidelse, hvis de blev lokket i uføre, typisk af ældre homoseksuelle mænd. Homoseksualitet, mandlig prostitution og pædofili kom derfor på den politiske dagsorden. Homoseksualitet blev af flere årsager anset som et samfundsproblem, som skulle løses. Man mente derfor, at samfundet havde et ansvar for at beskytte unge mænd mod de ældre homoseksuelle mænds tilnærmelser. Løsningen blev en lov i 1961, en kontroversiel lov, som i medierne blev døbt "Den Grimme Lov". Med indførelsen af loven forsøgte man at sætte en stopper for mandlig prostitution, idet loven kriminaliserede de homoseksuelle, som havde sex med andre mænd under 21 år, hvis

der var udveksling af penge eller gaver involveret. Man kunne for eksempel blive straffet for at give cigaretter eller øl til en yngre mand på et værtshus. For heteroseksuelle var den seksuelle lavalder 15 år og 18 år ved forførelse. Dermed blev der gjort forskel på homoseksuelle og heteroseksuelles rettigheder, indtil loven blev ophævet i 1976.

Tidligere havde homoseksuelle i Danmark ikke klubber eller barer, hvor de kunne mødes. Derfor mødtes mændene på gaden og forskellige steder i det offentlige rum såsom parker og toiletter. Mandlig prostitution var blevet kendt i gadebilledet under anden verdenskrig. Rådhuspladsens offentlige toiletter var blevet et af de kendte tilholdssteder. Homoseksuelle mænds udskejelser på offentlige steder var ganske kontroversielle og førte til forargelse i landets aviser, som i detaljer dækkede de efterfølgende retssager mod de homoseksuelle.

HOMOSEKSUALITET OG "DEN GRIMME LOV" FORTSAT

RET TEN TIL AT BESTEMME OVER EGET KØN OG EGEN SEKSUALITET

SPØRGSMÅL TIL DISKUSSION I GRUPPEN PÅ MUSEET:

- Hvorfor tror I, at homoseksualitet blev opfattet som en psykisk sygdom?
Og hvorfor var det kun mænds homoseksualitet og ikke kvinders homoseksualitet, man som samfund var optaget af?
- Er det i dag accepteret eller anset for normalt at være homoseksuel i Danmark?
Er nogle miljøer mere negativt/fjendtligt indstillet over for homoseksualitet end andre?
Debatten har blandt andet kørt i militæret og sportsverdenen. Kan man tale om typiske mandefælleskaber, hvor "mænd skal være mænd", og hvor man tager afstand fra homoseksuelle mænd?
- I 1950'erne havde homoseksuelle en anden seksuel lavalder end heteroseksuelle ved forførelse. Har homoseksuelle i dag samme rettigheder som heteroseksuelle? Giv eksempler.

I 1957 udkom bogen "Barnet og det homoseksuelle problem". Bogen henvendte sig til lærere og forældre. Bogens bagside advarede mod homoseksuelle, og at "ingen bør føle sig sikker på, at ikke et nærtstående menneske kan vise sig at høre til de seksuelt afvigende grupper". I bogen opfordrede forfatteren Jens Jersild desuden til, at forældre, kirker og skoler hjalp til, at børn i Danmark kom til at "tænke, tale og handle heteroseksuelt".

HOMOSEKSUALITET OG "DEN GRIMME LOV" FORTSAT

RET TEN TIL AT BESTEMME OVER EGET KØN OG EGEN SEKSUALITET

Bundfald

Filmen "Bundfald" fra 1957 handler om den unge Anton Hansen fra Jylland, som prøver at finde arbejde. Han bliver venner med to fyre, der lokker ham med til at forføre ældre mænd og røve dem. Anton tager hjem med ældre homoseksuelle mænd, og de to venner følger efter og afpresser de ældre homoseksuelle mænd, som ikke tør anmelde røveriet af frygt for at få deres seksualitet afsløret. Et af overfaldene går galt, en mand dør, og Anton drukner sig selv derefter. Filmen fokuserer på unges samfundsproblemer og er den første danske film, som sætter fokus på datidens homoseksuelles svære tilværelse. Måske også derfor er der mange, der blev meget forargede over filmen, da man slet ikke var vant til at se film med homoseksualitet som tema.

SPØRGSMÅL TIL DISKUSSION I GRUPPEN PÅ MUSEET:

- Hvilke indtryk af den unge generation tror I, film som "Bundfald" gav?
- Findes der i dag film eller musik, hvor indholdet, titlen, temaet eller sproget forarger jeres forældre? Hvad er forskellen på jeres forældre og jeres bedsteforældre? Hvad tror I, der forargede jeres bedsteforældres generation?

HOMOSEKSUALITET OG "DEN GRIMME LOV" FORTSAT

RET TEN TIL AT BESTEMME OVER EGET KØN OG EGEN SEKSUALITET

"DEN GRIMME LOV"?

En lov som skulle modvirke, at unge mænd blev gjort homoseksuelle ved forførelse af ældre mænd.

UDDRAG FRA "DEN GRIMME LOV":

"Den, som ved betaling eller løfte herom, skaffer sig kønsligt forhold til en anden person af samme køn under 21 år, straffes med hæfte eller med fængsel indtil 1 år eller under formildende omstændigheder med bøde". §225, stk. 4

INSPIRATION TIL VIDERE ARBEJDE PÅ SKOLEN

Lav en video om et afgrænset emne inden for seksuelle rettigheder

Vælg et afgrænset tema inden for rettigheder, for eksempel prævention, homoseksuelles rettigheder, slutshaming eller påklædning. Dokumentér med billeder fra udstillingen. Lav gerne en kort video med speak, hvor I kort op-ridser den historiske udvikling inden for jeres emne.

VIDSTE DU AT?

- det tidligere var forbudt for to mænd at danse sammen offentligt? Først i 1973 blev det såkaldte danseforbud ophævet.
- homoseksualitet først blev fjernet fra Sundhedsstyrelsens officielle sygdomsliste i 1981?
- Danmark var det første land til at lade homoseksuelle indgå registrerede partnerskaber? Det første par hed Axel og Eigil og indgik registreret partnerskab på Københavns Rådhus i 1989. I 2012 blev det muligt for homoseksuelle at gifte sig i danske kirker. Axel og Eigils vielsesattest kan ses i udstillingen.

Partnerskabsattest

Registreret partnerskab er indgået den **1. oktober 1989** R.P. 1896/89
i **Københavns Rådhus**

mellem nedennævnte parter:

Part 1
Efternavn eller registreringen: **Axgil**
Eget efternavn: **Axgil**
Før og mellemnavn: **Ejgil Aksel**
Fødselsregistersted (fødsogn og kommune): **Filips sogn, København** Personnr. eller fødselsnr. og år: **24 04 22 - 0627**
 Anvender eget efternavn som mellemnavn foran partnerskabsnavn

Part 2
Efternavn eller registreringen: **Axgil**
Eget efternavn: **Axgil**
Før og mellemnavn: **Axel Johannes**
Fødselsregistersted (fødsogn og kommune): **Ansager sogn, Odense** Personnr. eller fødselsnr. og år: **03 04 15 - 0513**
 Anvender eget efternavn som mellemnavn foran partnerskabsnavn

KØBENHAVNS MAGISTRAT
BRYLLUPS-KONTORET

Dato og underskrift:
1. oktober 1989
Peter Ritz
Peter Ritz
Christianshavn

M. 620 Dato: 98-42 28 22